

BVD - Nieuwsbrief 98-6

4 september 1998

INHOUD:

- team houdt zich bezig met veiligheidsaspecten rond het komende Lockerbie-proces.

In opdracht van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is een 'Monitor racisme en extreem rechts' geschreven, die inzicht geeft in de omvang en de ontwikkeling van extreem rechtse partijen en racistische incidenten. De reacties van een nauw betrokken BVD-medewerker.

De sociale en politieke onrust in Indonesië heeft het onafhankelijkheidsideaal van de Molukse gemeenschap in Nederland nieuw leven ingeblazen. De hoop op terugkeer naar de Zuid-Molukken is groter geworden en de bereidheid om voor de onafhankelijkheid van de RMS te strijden en zich "op te offeren" is toegenomen.

De aanslagen op Amerikaanse doelen in Kenia en Tanzania: een reactie van team op de berichtgeving in *de Telegraaf*.

het landelijke project vuurwapencriminaliteit onder voorzitterschap van de korpschef van Brabant-Noord.

de komst van het Lockerbie-proces

Inleiding

In december 1988 werd boven het Schotse dorp Lockerbie de *PanAm-vlucht 103* opgeblazen, waarbij 259 inzittenden en elf dorpelingen om het leven kwamen. Een diepgravend onderzoek leidde tot de conclusie dat Libische ingezetenen achter deze aanslag zaten. Echter, in 1995 werd ook een beschuldigende vinger uitgestoken naar Iran, zodat de betrokkenheid van derden niet kan worden uitgesloten.

Reeds enkele jaren geleden ging de Libische leider Khadaffi in principe akkoord met de berechting van de twee Libische verdachten door een Schotse rechtbank maar dan op voorwaarde dat de rechtszaak in een neutraal land zou worden gehouden. Met de instelling van een internationaal tribunaal in Nederland voor de berechting van de door Libië uit te wijzen verdachten, Abdel Basset al-Megrahi en Lamin Khalifa Fhimah - zoals dat op 24 augustus officieel werd bekend gemaakt - wordt aan deze Libische eis tegemoet gekomen.

Het proces en mogelijke verstoringen

De bij het Lockerbie-proces betrokken partijen hebben zich bereid getoond positief bij te dragen aan de procesgang. Een goed verloop van het proces zou dan ook verwacht mogen worden. Desondanks is niet uit te sluiten dat door het Libische regime en/of door zijn opposanten en/of door derden (bijvoorbeeld de natie Iran of haar protégés) wordt gepoogd de procesgang te verstoren. Niet alleen de actoren in het proces maar ook Nederland als gastland zullen mogelijk worden geconfronteerd met bedreigingen en/of verstoringen van diverse aard.

Het verdient derhalve aanbeveling alert te zijn op - en maatregelen te treffen tegen - bedreiging, beïnvloeding en manipulatie van onder anderen vertalers, getuigen, rechters, aanklagers en de verdachten. Ook dient Nederland - dat nadrukkelijk slechts optreedt als faciliterend gastland - zoveel mogelijk voorbereid te zijn op eventuele verstoringen van de openbare orde alsmede op gewelddadige acties hier te lande, en acties tegen Nederlandse doelen in het buitenland.

Jaarlijkse rapportage over racisme en extreem rechts

Dader niet meer klakkeloos bij extreem rechts zoeken

'Ga maar terug naar Ankara.' 'Nederland is vol omdat de regering maar oeverloos buitenlanders binnen laat komen.' 'De gasmuntjes waren zeker op in de oorlog, en daarom ben je er nog.' Racisme, anti-semitisme, discriminatie en extreem rechtse opvattingen zijn van alledag en alle tijden. En vaak blijft het niet bij uitspraken. De enkele maanden geleden in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) geschreven Monitor racisme en extreem rechts geeft inzicht in de omvang en de ontwikkeling van extreem rechtse partijen en racistische incidenten. Wat is er zo nieuw aan de monitor en wat gaat BZK ermee doen? Hieronder de reacties van een nauw betrokken BVD-medewerker en een beleidsmedewerker van de directie Coördinatie Integratiebeleid Minderheden.

Een Marokkaanse vrouw begeeft zich met haar drie kinderen van zes, vier en twee jaar naar een winkelcentrum om een paar kinderschoenen te ruilen. Zij heeft de schoenen een week gelden gekocht en nu al laten de zolen los. Als de verkoopster haar klacht hoort, roept ze 'Ga maar terug naar Ankara als je ze niet wilt hebben'. De vrouw verweert zich en het loopt uit op een scheldpartij. De Marokkaanse vrouw valt tegen de kassa, waarvan een stukje afbreekt. De winkelier roept de bewaking van het winkelcentrum, die de vrouw apart neemt zonder zich om haar kinderen te bekommeren. De politie, die door de bewakers is gebeld, neemt vrouw en kinderen mee naar het bureau, waar zij enkele uren vastzitten op verdenking van vernieling van de kassa. De vrouw heeft al die tijd geen kans gekregen haar verhaal te doen.

Dit voorval (gedeeltelijk weergegeven, het wordt nog erger) is een van de voorbeelden van racisme en discriminatie die in de eerste rapportage van de Monitor racisme en extreem rechts zijn opgenomen. De monitor is in opdracht van BZK samengesteld door Jaap van Donselaar, onderzoeker bij het Leids Instituut voor Sociaal Wetenschappelijke Onderzoek (LISWO). Het rapport geeft een beeld van de geregistreerde racistische uitingen en van de bestrijding van deze verschijnselen in Nederland in de periode augustus 1995 tot augustus 1996. De gegevens komen uit boeken, tijdschriften, artikelen en brochures en zijn verder afkomstig van betrokken organisaties, zoals de BVD, de Rotterdamse Anti-Discriminatie Actie Raad (RADAR), het Landelijk Bureau ter bestrijding van Rassendiscriminatie (LBR) en het Fascisme Onderzoek Kollektief (FOK). Ook is gebruik gemaakt van de klachtenregistratie door de 40 anti-discriminatie bureaus (ABD's) in Nederland. Het is de bedoeling dat er elk jaar een soortgelijke rapportage wordt gemaakt, al dan niet aan de hand van een thema (voor de periode 1997-1998 is dat thema 'racisme en extreem rechts in de media'). Na verloop van tijd ontstaat er een groter inzicht in de ontwikkeling van extreem rechts en racisme.

Kösedag

Het meest opmerkelijke inzicht dat deze eerste rapportage van Van Donselaar opleverde, was dat de racistische incidenten die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden niet klakkeloos toegeschreven kunnen worden aan extreem rechtse partijen. Dat was voorheen vrijwel automatisch het geval. Zo werd

de vernieling van het Auschwitz-monument in Amsterdam direct op rekening van extreem rechts geschreven. Dat is waar de dader ook op hoopte. Dat bleek de maker van het door Jan Wolkers ontworpen monument te zijn.

Ook de brand in het huis van de familie _____ in de Haagse Schilderswijk, waarbij de moeder en vijf kinderen omkwamen, bleek geen racistische aanslag, maar het treurige resultaat van een familievete. De constatering dat de daders van racistisch getinte aanslagen niet alleen afkomstig zijn uit extreem rechtse kringen, werd al eerder gedaan in onderzoeken die vorig jaar in opdracht van de BVD werden verricht. In 'Het zijn onze feesten' van het Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen in Utrecht kwam bovendien naar voren dat er in toenemende mate sprake is van etnisering van de jongerencultuur. Soort zoekt soort luidt hier het credo. Jongeren trekken zich meer terug in hun eigen etnische cultuur en vermijden contacten met andere culturen in Nederland. Racisme en discriminatie is niet langer alleen een zaak van wit tegen zwart, maar ook van zwart tegen wit, wit onderling en zwart onderling, simpel gesteld.

Teamleider bij de BVD _____ : 'In Nederland zijn racisme en extreem rechts gelukkig niet al te nadrukkelijk aanwezig. Er is geen sprake van een stijgende lijn. Maar het totale aantal racistische en extreem rechtse uitingen neemt ook niet af.'

De resultaten van extreem rechts bij de gemeenteraadsverkiezingen laten wat dat betreft een hoopvol beeld zien. Na de electorale successen van 1994 is het de Centrum Democraten en aanverwante partijen niet voor de wind gegaan, niet in de laatste plaats door interne conflicten. Op 4 maart mochten ze daar de wrange vruchten van plukken. Van de in totaal 86 zetels bleven er nog twee voor extreem rechts behouden.

Niet schokkend

Wat moet BZK nu met de gegevens die de monitor oplevert? _____ : 'De minister heeft recht op de feiten. We moeten de werkelijkheid zo objectief en zo scherp mogelijk benaderen.' En dan? Dan moet het beleid afgestemd worden op de eventuele nieuwe inzichten. Volgens de BVD-teamleider wordt beleid maken steeds lastiger, als gevolg van bovengenoemde ontwikkelingen: **de daders van racistische aanslagen zijn niet zonder meer in de extreem rechtse hoek te vinden en het aantal interetnische conflicten neemt toe.**

Op dit moment stoelt het anti-discriminatiebeleid op drie poten. Het volgen van het doen en laten van politieke partijen en het bijhouden van individuele racistische uitlatingen en incidenten zijn de eerste twee poten. De monitor helpt daarbij. Het voorkomen van racisme en discriminatie vormt de derde poot. Er zijn inmiddels diverse meer en minder krachtige maatregelen bedacht om racisme en discriminatie te voorkomen en te bestrijden. Op dit moment ligt er bijvoorbeeld een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer om de subsidie en de zendtijd van een politieke partij in te trekken als de partij onherroepelijk door de rechter is veroordeeld wegens discriminatie. Veel aandacht wordt gegeven aan het vergroten van de kennis over andere culturen. Op scholen worden lessen gegeven over de multiculturele samenleving, over het tegengaan van racisme, discriminatie en vooroordelen. BZK heeft contacten met en geeft subsidie aan maatschappelijke organisaties die zich met racismebestrijding bezighouden. Bedrijven worden gestimuleerd om gedragscodes tegen discriminatie op te stellen.

Voorlopig verandert er niets, zegt senior-beleidsmedewerker, van de directie
Coördinatie Integratiebeleid Minderheden. is de contactpersoon van BZK voor de
Monitor racisme en extreem rechts. 'Een jaar is te kort om nu al over nieuw beleid te beginnen. De
Kamer en de minister hebben gevraagd om een langlopende monitor om de pieken en dalen in racisme
en extreem rechts te kunnen plaatsen. Conclusies van een jaar, worden anders als je ze over een periode
van bijvoorbeeld vijf jaar bekijkt.' De conclusies van de eerste rapportage van het LISWO vindt
'niet schokkend' voor mensen die er dagelijks mee te maken hebben. Dit betekent uiteraard
niet, dat discriminatie niet heel erg is voor het individu dat het overkomt. In de ogen van
moet de monitor zijn nut nog bewijzen. De monitor kan op termijn ook dienen als
nationale rapportage van Nederland aan het onlangs opgerichte Europese Observatorium voor racisme
en extreem rechts.

Molukkers vestigen hoop op nieuw bewind in Indonesië?

De sociale en politieke onrust in Indonesië heeft het onafhankelijkheidsideaal van de Molukse gemeenschap in Nederland nieuw leven ingeblazen. De hoop op terugkeer naar de Zuid-Molukken is groter geworden en de bereidheid om voor de onafhankelijkheid van de RMS te strijden en zich 'op te offeren' is toegenomen.

De geluiden worden niet overal in de Molukse gemeenschap gehoord. Meer gematigde Molukkers zijn van mening dat veranderingen op de Molukken weliswaar nodig zijn, maar dat de vrijheid voor de bevolking dáár, niet vanuit Nederland bevochten of bepaald dient te worden. Volgens hen is het een zaak van de mensen die het rechtstreeks betreft.

Daar komt nog bij dat veel Molukse jongeren, in Nederland geboren en getogen, zich ook Nederlander en/of Europeaan voelen. De vrees niet meer naar Nederland terug te kunnen keren na op de Molukken eventueel de wapens ter hand te hebben genomen weerhoudt menigeen van al te radicale daden.

De ontwikkelingen in Indonesië genieten bij de Molukkers in Nederland wel degelijk warme belangstelling. Dit blijkt onder meer uit de intensivering van de onderlinge contacten tussen Molukkers in Nederland, in Jakarta en op de Molukken. Zo zouden ook (Nederlandse) Molukkers betrokken zijn geweest bij voorbereidingen onder leiding van oppositieleidster Megawati voor een grote bijeenkomst in juli 1998 in Jakarta over de democratie en de mensenrechten in Indonesië.

Daarnaast ligt het in de bedoeling een tweetal fora te beleggen, eerst in Jakarta en later op de Molukken, om te spreken over de toekomst van de Molukkers in Indonesië. Het thema van beide fora: *autonomie*.

Bij de Molukkers leeft het idee dat president Habibie wel eens zou kunnen instemmen met autonomie nu hij in een politiek benarde situatie verkeert. Habibie zoekt steun en kan die onder meer bij de Molukkers trachten te verkrijgen door in te stemmen met (een zekere mate van) zelfbeschikking.

In hun streven naar autonomie staan de Molukkers geenszins alleen. Al in 1992 is door het zeer standvastige Oost-Timorese verzet, dat internationaal veel sterker aan de weg timmert dan het Molukse verzet, een plan voor zelfbeschikking gelanceerd.

Het plan behelst een periode van verregaande autonomie, gevolgd door een referendum, waarbij de bevolking zijn eigen staatkundige toekomst mag bepalen. Hoewel Habibie al enkele concessies heeft gedaan houdt Jakarta vooralsnog vast aan zijn standpunt dat Oost-Timor een geïntegreerd deel van Indonesië uitmaakt. Een nieuw democratisch bewind in Indonesië zal vrede moeten sluiten met Oost-Timor en de militaire en politieke druk laten varen. (Inmiddels is bij wijze van gebaar een deel van de militairen aldaar teruggetrokken.)

Er is een kans dat de Oost-Timorezen hun eis van onafhankelijkheid laten varen en er mee instemmen om, met een autonome status, op te gaan in de Indonesische republiek. Een dergelijke ontwikkeling zou het begin kunnen vormen van een meer federale staatsvorm, die andere separatistische bewegingen, zoals die in Aceh, in Irian Jaya en op de Zuid-Molukken de wind uit de zeilen kan nemen.

De aanslagen op Amerikaanse doelen in Kenia en Tanzania.

Een reactie op de berichtgeving in de Telegraaf

Inleiding

De recente bomaanslagen op de Amerikaanse ambassade in Nairobi en Dar es-Salam hebben aanleiding gegeven tot sterke vermoedens dat het in februari 1998 in Afghanistan opgerichte Internationale Islamitische Front voor de Jihad tegen de Joden en de Kruisvaarders (kortweg Internationaal Islamitische Front, IIF) voor deze terreurdaden verantwoordelijk is. In de Nederlandse pers (in casu *de Telegraaf*) wordt een in Nederland als asielzoeker verblijvende Egyptische moslimactivist rechtstreeks met het IIF in verband gebracht. Daarnaast heeft de aard van de gelijktijdige berichtgeving door deze krant over het recent verschenen BVD-rapport *De politieke islam in Nederland* geleid tot ongerustheid in binnen- en buitenland over de mogelijke betrokkenheid van moslimactivisten in Nederland bij het internationale terrorisme.

De commotie die naar aanleiding van deze tendentieuze berichtgeving is ontstaan heeft reeds geleid tot Kamervragen en andere verzoeken om informatie. Er is dan ook alle aanleiding informatie te geven over de inschattingen en bevindingen aangaande de vermeende betrokkenheid bij de aanslagen van een in ons land wonende en in *de Telegraaf* met naam genoemde moslimactivist. Eerst zullen daarbij de feiten, die aan de vermoedens dat het IIF voor de aanslagen op het Afrikaanse continent verantwoordelijk is ten grondslag liggen, op een rijtje worden gezet.

Het Internationaal Islamitisch Front (IIF)

In februari van dit jaar werd in Afghanistan de oprichting aangekondigd van het 'Internationale Islamitische Front'. Ondertekenaars van de oprichtingsverklaring waren onder meer Usama Ben Laden, een zeer welgestelde Saoediër van Jemenitische komaf die te boek staat als de financier van het internationale religieus-geïnspireerde terrorisme, Rifa'i Ahmad Taha, de in Afghanistan verblijvende leider van de Egyptische al-Jamaa al-Islamiyya (AJAI) en Ayman al-Zawahiri, de leider van de Egyptische Jihad-groepering. Naast deze twee Egyptische extremistische organisaties hebben ook radicale groeperingen uit Pakistan, Kashmir en Bangladesh zich bij de koepelorganisatie IIF aangesloten.

De oprichting van het IIF viel destijds samen met de opeenvolgende spanningen tussen UNSCOM en Irak en de Amerikaanse dreiging met een militaire aanval op dat land. In een latere verklaring stelde het IIF zijn terreuracties te zullen richten op Amerikaanse (en Israëliëse) doelen. Zo verklaarde Usama Ben Laden in een door hem in mei in Afghanistan belegde persconferentie, dat "de Heilige Oorlog tegen de Verenigde Staten was begonnen" en dat "in de komende weken bomaanslagen zullen worden gepleegd tegen Amerikaanse belangen".

Naar in de Arabische pers verluidde, werden in juni 1998 enkele leden van de Egyptische Jihad-groepering door de Amerikaanse inlichtingendienst in Albanië aangehouden en na verhoor uitgeleverd aan de Egyptische autoriteiten. Drie dagen voor de aanslagen in Nairobi en Dar es-Salam gaf de Jihad-groepering een korte verklaring uit, waarin vergeldingsmaatregelen tegen Amerikaanse doelen werden gesuggereerd. De verklaring bevatte de volgende passage: "Wij hechten er belang aan de Amerikanen te laten weten dat hun boodschap is overgekomen en dat een antwoord in voorbereiding is dat zij naar wij hopen nauwgezet zullen lezen, omdat wij deze, met Allahs hulp, zullen opstellen in de taal die zij zullen begrijpen".

De aanslag in Nairobi

De aanslag in Nairobi vertoont qua wijze van uitvoer en ten aanzien van een mogelijk motief enige parallellen met de aanslag in 1995 op de Egyptische ambassade in Islamabad, die op het conto wordt geschreven van de Egyptische Jihad-groepering. Deze terreuractie zou een wraakactie zijn geweest voor de arrestatie in Kroatië van de woordvoeder van de Egyptische al-Jamaa al-Islamiyya, die als politiek vluchteling in Denemarken leefde. De Egyptenaar werd in 1995 aan de Egyptische autoriteiten uitgeleverd. Kroatië, de Verenigde Staten en, in mindere mate, Denemarken, worden in extremistische moslimkringen voor de uitlevering verantwoordelijk gehouden.

Deze en andere feiten rechtvaardigen het vermoeden, dat het IIF van Usama Ben Laden schuilgaat achter de tot voor kort onbekende organisatie die de aanslagen heeft geclaimd en wier naam (het Leger voor de Bevrijding van de Islamitische Heiligdommen) onvermijdelijk associaties oproept met de religieus-politieke doelstellingen en retoriek van Usama Ben Laden en zijn entourage.

Toch is hier de nodige voorzichtigheid geboden. Anti-Amerikaanse sentimenten zijn bij een scala van (extremistische) islamitische organisaties te bespeuren. De lijst met grieven die men jegens de Verenigde Staten koestert is lang. Deze houden verband met de als pro-Israëliisch en daarmee anti-islamitisch ervaren Amerikaanse rol in het gestagneerde Palestijns-Israëliische vredesproces. Het gegeven dat de Veiligheidsraad, waarbinnen Amerika als de dominante factor wordt gezien, sancties heeft opgelegd aan 'Arabisch-islamitische broedervolken' als de Libiërs, Irakezen en Soedanezen, wordt sterk bekritiseerd. De gevangenschap van spirituele leiders, die voor religieus-politieke bewegingen een sterke symboolfunctie vervullen (zoals de blinde sheikh Umar Abd ar-Rahman die in de Verenigde Staten een levenslange gevangenisstraf uitzit) wordt ervaren als een affront voor de politiek-activistische moslimwereld. Voorts is ook niet geheel uit te sluiten, dat andere actoren in het geopolitieke spel, profiterend van de hierboven beschreven gebeurtenissen die tot een escalatie van de anti-Amerikaanse stemming leidden, hun kans schoon zagen om hun ongenoegen over het Amerikaanse buitenlands-politieke beleid in het Midden-Oosten te uiten.

Indien het IIF van Usama Ben Laden verantwoordelijk is voor deze terreurdaden, kan niet worden uitgesloten dat in de toekomst ook Israëliische en Saoedische belangen het doelwit worden van aanslagen. Het onderzoek naar de daders van de aanslagen in Kenia en Tanzania zal naar verwachting veel tijd gaan vergen.

Vermeende betrokkenheid van Nederlandse ingezetenen bij het IIF

Zoals reeds vermeld was de Egyptische al-Jamaa al-Islamiyya (AJAI), waarvan de in *de Telegraaf* genoemde Egyptenaar deel uitmaakt, partij bij de oprichting van het IIF in februari 1998. Met de eenzijdige aankondiging in juli 1997 van een staakt-het-vuren door in Egypte gedetineerde 'historische leiders' van de AJAI, kwam binnen deze organisatie evenwel een ontwikkeling op gang, die na de bloedige aanslag in Luxor in november 1997 in een stroomversnelling raakte. De AJAI-leiding in het buitenland dreigde daarbij te worden verdeeld in een overwegend Europees gematigd kamp pro stopzetting van terreuracties en een kleine radicale vleugel in Afghanistan die zich niet bij een wapenstilstand wenste neer te leggen. Dit gold met name de in Afghanistan verblijvende feitelijk leider van de AJAI, Rifa'i Ahmad Taha. De in ons land verblijvende Usama Rushdi Ali Khalifa, die als scribent van de AJAI-spreekbuis al-Murabitun binnen de groepering een aanzienlijke opiniërende positie heeft en wiens naam reeds na de Luxor-aanslag in de Nederlandse pers verscheen, speelde een actieve rol in het kamp van de gematigden.

De meningsverschillen tussen de leiders in Europa en die in Afghanistan traden opnieuw op de voorgrond als gevolg van de ondertekening door Rifa'i Ahmad Taha van de oprichtingsverklaring van het IIF. Usama Rushdi Ali Khalifa speelde hierbij andermaal een belangrijke rol. Hij toonde zich tegenstander van deelname van de AJAI binnen het samenwerkingsverband van het IIF, omdat de eigen organisatie daarmee van haar oorspronkelijk doelstellingen zou afwijken en in haar huidige koers (voortzetting van het wapenstilstandsinitiatief) zou kunnen worden geschaad. Hij werd in zijn opvatting gesteund door een groot aantal organisatiegenoten en stelde samen met enkelen van hen pogingen in het werk om het tij te keren.

Een tiental dagen voor de aanslagen in Nairobi en Dar es-Salam verscheen op de website van al-Murabitun een verklaring. Daarin beantwoordt Rifa'i Ahmad Taha drie aan hem voorgelegde vragen met betrekking tot het IIF. Hij bevestigt hierin de oprichtingsverklaring van het IIF van februari te hebben ondertekend, met als doel hulp te bieden aan het Iraakse volk (in het kader van de toenmalige Amerikaanse militaire dreiging tegen Irak). Hij ontkent evenwel thans deel uit te maken van enig samenwerkingsfront dat uit is op een confrontatie met Amerika.

Sinds de aanslag op het tempelcomplex in Luxor in november 1997 is de Egyptische druk op westerse landen waar Egyptische moslimactivisten als asielzoeker verblijven toegenomen. Zo werd menig land, waaronder ook Nederland, met een verzoek om uitlevering geconfronteerd. In zowel de Arabische als de westerse media verschijnen regelmatig artikelen over betrokkenheid van deze moslimactivisten bij terroristische activiteiten of organisaties; Europese hoofdsteden, waaronder ook Amsterdam, worden als steunpunten van terrorisme aangemerkt. Daarbij zegt men niet zelden zich op Egyptische bronnen te baseren. Ook het onderhavige *Telegraaf*-artikel maakt melding van (anonieme) Egyptische bronnen. Het is daarom zeker niet ondenkbaar, dat de recente aantijgingen ten aanzien van Usama Rushdi Ali Khalifa mede tot doel hebben een Egyptisch uitleveringsverzoek aan de Nederlandse regering kracht bij te zetten.

De suggestie die in *de Telegraaf*, op basis van een onjuiste weergave van de inhoud van het BVD-rapport 'De politieke islam in Nederland, wordt gewekt, als zou in Nederland een harde kern van drie- à vierhonderd moslimactivisten bestaan die vanuit ons land gewelddadige acties in het buitenland ondersteunt, is overigens volledig uit de lucht gegrepen. Niet alleen scheert *de Telegraaf* de in het BVD-rapport genoemde aantallen sympathisanten en daadwerkelijk actieve leden van extremistische islamitische organisaties over één kam; de krant verzuimt ook een onderscheid te maken tussen de diverse in het rapport genoemde groeperingen die in de onderhavige context wel en niet relevant zijn.

Wapenhandel terug op de agenda

Inleiding

Wapenhandel is de laatste jaren teruggekeerd op de maatschappelijke, bestuurlijke en politieke agenda. Zo zien we bijvoorbeeld dat in het parlement de rol van Nederland bij wapenhandel, zoals de export van overtollige legermateriaal regelmatig onderwerp van discussie is. Verder had Nederland een voortrekkersrol bij het tot stand komen van het 'Wassenaar Arrangement', dat mondiaal beperking en grotere transparantie van wapenstromen beoogt. Ten slotte leidt gebruik en vooral misbruik van vuurwapens herhaaldelijk tot schietpartijen waarbij onschuldige slachtoffers vallen. In een aantal gevallen maken zelfs kinderen gebruik van automatische vuurwapens om ruzies te beslechten of gewoon om ongenoegens en frustraties te uiten.

Vuurwapencriminaliteit

De reorganisatie van de politie heeft geleid tot het saneren van verschillende specialismen. Voorbeelden hiervan zijn de kinder- en zedenpolitie maar ook de vuurwapenbureau's en vuurwapenrechercheurs. Veel kennis op deze terreinen is helaas verloren gegaan. Slechts bij enkele regio's en bij de dCRI werd de specifieke aandacht voor vuurwapencriminaliteit voor een deel gehandhaafd. Bij het merendeel van de korpsen werden deze activiteiten ingekapseld in de basispolitiezorg.

Het toenemend aantal schietincidenten waarbij doden en gewonden vielen, leidde meer en meer tot onrust bij het publiek en de politie. Ook werden regelmatig kamervragen gesteld over bestrijding en opsporing van het vuurwapenbezit in Nederland.

In 1993 en 1994 werden in de korpsen Rotterdam-Rijnmond en Gelderland-Midden regionale vuurwapenbureau's opgericht, die de bestrijding van de vuurwapencriminaliteit krachtig ter hand namen. De resultaten daarvan werden onder meer door het WODC geëvalueerd. In 1995 werd het boekje "schot in de roos" gepubliceerd met de conclusie dat er grote behoefte bestond om het vuurwapen-probleem structureel landelijk aan te pakken.

Dit resulteerde in een projectmatige aanpak. De Raad van Hoofdcommissarissen wees de korpschef van Brabant-Noord aan als portefeuillehouder en een landelijk project vuurwapencriminaliteit startte eind 1996.

Project

De doelstelling van het project is:

"Het middels revitaliseren van de aandacht verhogen van de prioriteit en aandacht van de politiekorpsen voor de opsporing van illegale vuurwapens en verbeterde controle en toezicht; hiermee wordt het effect beoogd van een substantiële stijging van het aantal inbeslagnemingen (van vuurwapens en munitie) en daling van het aantal vuurwapen gerelateerde incidenten."

Op 6 november 1996 werd in Rosmalen de eerste landelijke bijeenkomst gehouden waarbij 17 regio's waren vertegenwoordigd.

Het landelijk project bleek dermate omvangrijk dat gekozen werd voor een splitsing in de volgende deelprojecten:

- 1) Organisatorische aspecten
- 2) Bevorderen deskundigheid
- 3) Operationaliseren (CID)informatie
- 4) Pro-actieve aanpak
- 5) Monitoren legale handel
- 6) Internationale samenwerking
- 7) Landelijk thematische acties
- 8) Informatisering en automatisering
- 9) Drugfire